

VOGELWERKROEP MERGUS

IFO'S

Over de 9'69'' van Usain Bolt, Peppie & Kokkie en de Steltkluut of de terugkeer van madam Dougall: weetjes over vogels aan de Oostkust tussen 1 juni 2008 - 15 augustus 2008

Jep, Jep! Had je 't al gehoord van de woepkesoverrompeling? Wat hebben Karel Lismont of Eddy Anijs gemeen met een Grauwe Pijl of een Rosse Grutto? Zou Gouden Tia al van Diclofenac hebben gehoord? Zijn we nu voor of tegen zeehonden aan de Belgische kust? En wat moeten we doen met een sternepoes? Dat staat allemaal in de krant van IFO-land, van IIIIFOOOOO-LAND!

De grootste zomerconcentratie **Fuut** (38 ex.) dobberde op 13 juli rond op Roksem Put (SDH, DPE). Tussen 17 en 23 juni zaten twee **Geoorde Futen** in zomerkleed op het Duvelsgat in Sint-Andries (PMR). Een aantal waarnemingen in juli en augustus duiden op een overzomering van **Roerdomp** in de Fonteintjes in Zeebrugge (KDK, PDH). Het zou mooi zijn mocht deze misthoorn er nog eens tot broeden komen. Eén van de hoogtepunten van het voorbije broedseizoen was de invasie **Woudaapjes** in Rietveld De Pelikaan. Op 10 mei werd tijdens de ochtendlijke broedvogelmonitoring voor het eerst een mannetje gespot (DVB). Dezelfde avond heeft meneer al compagnie van een madam. Even werd het een hele poos stil. Zouden het dan toch 'maar' doortrekkers zijn geweest? Toch niet, want een goeie maand later duiken er twee heftig blaffende mannetjes op. Twee worden er drie, na drie komt vier en een uitgebreide fotostudie van alle beestjes leert dat er zelfs vijf mannetjes aanwezig waren! Soms vlogen ze met z'n allen, traag flappend als een Ransuil, boven het rietveld achter het enige wijfje aan. Een ongelofelijk schouwspel dat bij mondjesmaat ook werd verspreid. In elk geval: een bijzonder woord van dank aan iedereen die kwam, zag en geen tape gebruikte!

Of deze woepkesoverrompeling ook tot jonkies heeft geleid, is voornog niet duidelijk. De enige **Koe-reiger** liep op 23 juli op het Klein Strand van Jabbeke (WVG). Op 26 juli werd het julirecord van **Kleine Zilverreiger** op de slaappleats in het Zwin verbroken. Target to beat: 59 stuks! Ook augustus liet een Zwin's all-time-high optekenen met 73 ex. op 14 augustus. Dat een middag-pauze op het werk ook leuk kan zijn, bewezen de boys van fietsenhandel De Scheemaeker met een **Zwarte Ooievaar** boven het Waggelwater in Sint-Andries op 1 augustus.

Een **Kleine Rietgans**, gewond aan de linkervleugel, liep op 18 juli op de Smientenweiden in Zeebrugge (FDS, JDB). Echte **Rotganzen** duiken nu en dan ook in de zomer op. Een grazend exemplaar tussen de bloeiende Lamsoor op de Zwinvlakte leverde op 2 augustus alvast een fraai beeld op (WVT). Uit het ontsnapte exotenkabinet of toch echt wild: drie laag langsvliegende **Marmereenden** over Rietveld De Pelikaan op 5 augustus (KHE, GC, WR). Op 26 juni zat een **Krooneend** in eclips op de Misseriebocht in Beernem (DHM). De eerste negen zomerse **Zwarte Zee-**

Carl Lewis, Asafa Powell, Usain Bolt en Falco Peregrinus

Eén van de sterkhouders van elke Olympische Spelen blijft de 100 meter sprint. Op 16 augustus 2008, het Vogelnest in Peking: ingehouden spanning, betonnen spieren, tunnelvisie naar de meet. Een startschot en een rechtverende krachtexplosie: 9'69'' seconden later gaat Jamaicaan Usain Bolt met Olympisch goud aan de haal in een nieuwe wereldtijd. Gemiddelde snelheid: 37,2 km/u! Maar het blijven mensen en vergeleken met andere beesten is snel dan best wel traag. Absolute recordhouder: de **Slechtvalk**, geflitst aan 350 km/u. Deze vliegende schicht doet het niet met Nike spikes maar gebruikt toch ook enkele snuffjes om 'het' zo snel te kunnen doen. Tranerige ogen of vuiltjes op de lens zouden het zicht tijdens een duikvlucht ernstig kunnen verhinderen. Om dit te vermijden, beschikken Slechtvalken over een derde ooglid om traanvocht te verspreiden en stofjes van de lens te verwijderen. Een ander snelheidsrecord staat op naam van de **Roodkopspecht**. Geen snelle vlieger, wel een snelle 'tokker'. Op zoek naar voedsel, tokt deze specht z'n snavel met een snelheid van 20,9 km/u tegen de boombast aan: de grootste G-kracht ooit gemeten bij een vogel.

eenden trekken voorbij de Fontein-
tjes op 6 augustus (PDH).

Wespendief blijft in de broedperi-
ode een knap zeldzame verschijning
aan de Oostkust. Ook nu weer ligt
een handvol waarnemingen voor
uit Zevenkerke, Beisbroek en Villa
Duvelsgat (Sint-Andries), Heideveld
Bornebeek (Beernem), Kasteelbos
Wijnendale en Kasteel De Mare
(Torhout), Coupurebos (Oostkamp),
Vloethemveld (Zedelgem), Lage
Moere (Meetkerke) en het Zwin
(Knokke). Het wordt wachten op de
verwerkte broedvogelgegevens om
te weten hoeveel territoria er aan de
Oostkust bezet waren. Opvallend
weinig waarnemingen van **Boom-
valk** deze zomer. Vedette van het
roofvogelveld was ook nu weer het
paartje **Slechtvalk** op de Onze-Lieve-
Vrouw Toren van Brugge die er voor
het eerst een succesvol broedgeval liet
optekenen.

Grote tomen **Patrijs** zijn niet meer
van deze tijd. Ma en pa Patrijs met
kuikens in de buurt is eveneens een
behoorlijk zeldzaam zicht gewor-
den. Het paartje met acht jongen
aan de Industriezone Pathoekeweg
(Brugge) is - jammer genoeg - een
vermeldenswaardige waarneming ge-
worden (FWI). **Kwartel** is een echte

jojo-soort die jaren met quasi afwe-
zigheid afwisselt met echte topjaren.
Dit jaar werd een mossel-noch-vis-
jaar: geen topper en geen flopper.
Vooral de gekende stake-outs (Hoge
Noen, Akkers ten westen van Zuien-
kerke, Polders Schooringebrug, Ei-
broekvaartpolder in Oostkerke en de
Hoge Moere in Oostkerke) leverden
het gros van de waarnemingen op.

Een paartje **Scholekster** broedde op
het dak van de brandweerkazerne in
de Industriezone van Herdersbrug
(Brugge) (PMR). Op 26 juli zaten er
al 146 ex. op de Zwinplas (PMR).
Stelkluut en de Uitkerkse Polders
zijn als Peppie en Kokkie: onafschei-
delijk. Dit broedseizoen werden er
vier territoriale paartjes geteld. Het
eerste jong werd gezien op 18 juli aan
de Campingplasjes in Blankenberge
(JBK). Neefje **Kluut** lijkt er een beet-
je op z'n retour (174 paartjes in 2007
vs. 143 koppels in 2008). Voor een
soort die een uitgesproken voorkeur
heeft voor pioniersvegetaties is deze
terugval echter niet geheel onver-
wacht. Lang geleden dat twitchend
Vlaanderen nog eens moest uitruk-
ken maar op 22 juni zorgden Dirk
Peene en Steven D'haese voor de
nodige opschudding door een pleis-
terende **Vorkstaartplevier** te spot-
ten op de voormalige Esso-terreinen

in Bredene. Op 6 augustus was er
voor het eerst opvallende najaarstrek
van steltlopers met o.a. 20 Kluten,
7 **Bontbekplevieren**, 41 **Goudple-
vieren**, twee **Rosse Grutto's**, 58
Regenwulpen, 80 **Tureluurs** en 13
Steenlopers die een korte stop-over
maakten in de Zwinvlakte (WVS).
De partiel leucistische **Kievit** die
eerder al in april werd waargenomen
in de Polders Schooringebrug, dook
hier opnieuw op op 30 juni (DVB).
De voorjaarse steltloper trek kende

Goud voor Grauwe Pijl

Helsinki 1971. Het regent oude wijven,
de wind is guur, maar dat lijkt de drie
mannen aan de kop van de mara-
thon niet te deren. Tot de dertigste
kilometer. Dan vindt de loper met
de nijldige grimas en ietwat krak-
kemikkig aandoende loopstijl het
welletjes. Op één van de vele bulen
neemt hij afstand en het duo achter
hem zal alleen nog maar zijn hielen
zien. De 22-jarige Karel Lismont
pakt goud op zijn marathondebuut.
Gaston Roelants wordt knap vijfde.
Lismont blijkt geen ééndagsvlieg: op
de Olympische Spelen van 1972 in
München gaat hij met zilver aan de
haal en in 1976 grijpt hij brons op
de Spelen in Montreal. Beste Belgi-
sche chrono: Vincent Rousseau die
in 1995 een keurige 2:07:20 liet af-
klokken in de marathon van Berlijn.
Het wereldrecord is in handen van
de Ethiopiër Haile Gebreselassie die
op 30 september 2007 een ongelof-
felijke 2:04:26 liep, alweer in Ber-
lijn. Maar ook hier moet de mens
het afleggen tegen het grove vogel-
geweld. De langste non-stop vlucht
gaat naar een **Rosse Grutto** die in
acht dagen 11.600 km aflegde. Even
vergelijken: het Guinness Book of
Records vermeldt dat de man die
als snelste de wereld rondliep deze
tocht voltooide in 2.062 dagen.
Toch net iets trager dan onze Rosse
Grutto. In het marathonevent gaat
het goud echter naar de **Grauwe
Pijlstormvogel**. Op zijn jaarlijkse
trek laat deze pelagische buisneus
maar eventjes 64.000 km noteren.
Geen enkele andere diersoort op
deze planeet doet beter.

Braken voor de stakkers van de akkers

Het gaat niet goed met onze akkervogels. Soort per soort schuiven ze op rich-
ting Rode Lijst, **Patrijs** op kop van dit trieste peloton. Door de internationale
voedselcrisis dreigt het licht nu nog sneller uit te gaan. Sinds 1992 verplichtte het
Europees landbouwbeleid alle landbouwers om een deel van hun gronden jaarlijks
braak te leggen. Doel: het Europese graanoverschot wegwerken. Deze 'set-aside'-
verplichting werd in september 2007 tijdelijk opgeheven en in juli 2008 besloot
de Europese Commissie er voor goed mee te stoppen. Geen plaats voor braak wan-
neer de wereld schreeuwt om eten. Een nieuwe ramp kondigt zich aan. Die braak-
gronden waren immers van groot belang als veilige broedstek en winterse voedsel-
plek voor o.a. Patrijs, **Kievit**, **Veldleeuwerik** en **Kleine Trap**. Of hoe Europa
de menselijke voedselvraag beantwoordt met een voedselcrisis voor akkervogels.
Mensen mogen (terecht!) niet verhongeren, vogels wel. Voor de Britten was dit
alvast een brug te ver. Alle landbouwers uit het Verenigd Koninkrijk die EU subsi-
dies ontvangen, worden vanaf 2009 opnieuw verplicht om een heel klein deel van
hun landbouwareaal ecologisch te beheren. De Britten verdienen hiermee alvast
een ferme pluim. Hopelijk zullen ook andere EU-lidstaten dit voorbeeld volgen.
Anders lijkt het ambitieuze countdown 2010-programma, waarbij Europa er zich
toe engageert om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen tegen 2010, een
stevige dode letter.

Vreemd volk op het Sterneneiland

Een poes heeft het Sterneneiland in de Voorhaven van Zeebrugge ontdekt! In totaal werden het voorbije broedseizoen meer dan 100 verorberde sternes gevonden, vooral **Visdief** maar ook enkele **Dwergsternen**. Bij aanvang van het seizoen verraste poeslief de broedende sternes 's nachts op hun nest. Later in het seizoen werd overgeschakeld op kuikens. Het wegvangen van ongewenste predatoren blijkt behoorlijk arbeidsintensief maar is de enige piste om een dergelijke significante negatieve impact tegen te gaan. Nog raar volk: bijna dagelijks kreeg de kolonie bezoek van zeehonden. Minstens twee Gewone en twee Grijs Zeehonden verkozen de punt van het schiereiland en het Baaitje als rustplek. Het valt niet uit te sluiten dat nachtelijk zeehondenbezoek in het vroege voorjaar de oorzaak was van het plotse verdwijnen van een initiële maar zeer grote vestiging van Dwergstern. Vermoedelijk ging het niet om 'wilde' zeehonden maar om exemplaren die, na revalidatie in Sealife Blankenberge, werden gelost in de Baai van Heist. Bij één van de exemplaren werd een groene tag opgemerkt. Een lastige situatie. Enerzijds wordt de komst van zeehonden uiteraard toegejuicht maar anderzijds is het schiereiland veel te klein om naast de sternes ook nog rondhossende zeehonden te kunnen herbergen. Misschien moet in de toekomst toch worden overwogen om gerevalideerde zeehonden verder van het sterneneiland vrij te laten. Het ging de kolonie dit jaar niet echt voor de wind. **Grote Stern** heeft er een rampzalig seizoen opzitten: de 249 koppels slaagden er in om slechts één jong groot te brengen. De kolonie was gewoonweg te klein waardoor alle eieren konden worden gepredeerd. Ook Dwergstern liet het afweten maar Visdief deed het dan weer behoorlijk. Verrassing: een gemengd paartje Visdief (man) x **Dougalls Stern** (vrouw) brachten een hybride jong groot. Vermoedelijk is het kuiken toch nog verdwenen in één of andere meeuwenbek. Het laatste gemengde broedgeval dateert alweer van 1984, toen in de voormalige sternekolonie van het Zwin. Dougalls Stern is knap zeldzaam en de Europese broedpopulatie wordt momenteel geschat op 1.800 à 1.900 paartjes, grotendeels verspreid langs de Ierse kust en de Azoren. Op het Sterneneiland werden dit jaar minimaal negen verschillende exemplaren waargenomen!

nog een paar uitlopers met o.a. zes waarnemingen van **Kleine Strandloper** tussen 26 juli en 10 augustus, zes meldingen van **Temmincks Strandloper** (telkens 1 ex.) en zes keer **Krombekstrandloper** (max. 13 stuks op 26 juli in de Uitkerkse Polders). Een eerste juveniele **Kemphaan** werd opgemerkt op 18 juli in de Uitkerkse Polders (JBK). Voor opvallende slaaptrek van **Wulp** kon je best tegen schemerduister postvatten aan Rietveld De Pelikaan. Hier werden op 26 juni 124 exemplaren geteld en 5 juli was goed voor 212 stuks (FDS, MKA). De eerste **Bosruiters** keerden terug uit het Hoge

Noorden op 4 juli en werden sindsdien op heel wat plaatsen gemeld. Een fraai groepje van 37 **Oeverlopers** zat langs het Insteekdok van het Zeekanaal aan de Herdersbrug (FDS).

Vaste waarde in deze rubriek: strandjutter Jozef Vansteenkiste. Dit keer waren zijn strandse omzwervingen goed voor drie dode **Noordse Stormvogels**, alle op 21 juni. Opmerkelijk: het exemplaar dat werd opgeraapt aan het Oosterstaketsel in Oostende was lilablauw geverfd. Vast weer een exemplaar van één of ander wetenschappelijk kleurboekproject.

Altijd leuk: een albino **Turkse Tortel** die op 2 augustus voorbij het Zwin vloog (WVT). Bijzonder verdacht: op 14 juli liet een **Velduil** zich uitgebreid bekijken op de Hoge Noen in de Achterhaven van Zeebrugge (JBK). Misschien winnen eerdere berichten van een baltsend exemplaar in het nabijgelegen Rietveld De Pelikaan weer aan kracht. Of de soort hier dit jaar tot broeden kwam, zal wellicht wel een raadsel blijven. Op 5 juli werden over trektelepost De Fonteinjes 618 **Gierzwaluwen** richting noord geklikt (PDH). Voorwaar een merkwaardige trek golf. Ook dit jaar ziet het er weer naar uit dat aan de ganse Oostkust slechts één paartje **Kuifleeuwerik** heeft gebroed in de Baai van Heist. Met een beetje geluk en doorzettingsvermogen krijg je daar meer **Kortteenleeuweriken** dan **Kuifleeuweriken** voor je kijker. **Oeverzwaluw** settelde zich aan het Insteekdok in de Achterhaven (20 paar), in de wanden van de Put van Sint-Pieters (24 paar), aan het Insteekdok van het Zeekanaal ter hoogte van de Herdersbrug (90 paar), in de Miseriebocht in Beerneem (89 paar) en aan Roksempot (3 paar).

Dat kan dieper!

Sinds 1904. Zo lang al staat duiken op het Olympisch programma. Een spectaculair event waarbij de atleten vanaf 10 meter de plank afwippen om met een splash in een 5 meter diep Olympisch bad te verdwijnen. Maar dat kan dieper. Het record diepzeeduiken zonder zuurstoffles staat momenteel op naam van de Nieuw-Zeelander Dave Mullins met een duik van 244 meter, voltooid in 4'02". Behoorlijk indrukwekkend ... maar peanuts wanneer we er ook het vogelrecord bijhalen. Daar gaat het goud naar de **Keizerspinguïn** voor een duik tot 540 meter. Deze fraaie endem van Antarctica houdt er nog een ander record op na: 18 minuten de adem in houden. Ga daar maar eens aan staan! **Dikbekzeekoet** loopt met de gouden plak weg in de categorie 'diepzeeduiken voor vliegende vogels' met een plons van 210 meter. Het gaat echter niet zo best met deze alkachtige. Vooral in Groenland krijgt de soort rake klappen, deels doordat eieren worden ingezameld, deels doordat volwassen exemplaren worden bejaagd, beide voor menselijke consumptie. Een eeuw geleden telde de broedpopulatie op westelijk Groenland nog 500.000 paar. Vandaag is de soort er als broedvogel uitgestorven ...

Rüppels Gier doet Hellebaut verbleken

Tia Hellebaut griste met een sprong over 2,05 meter het goud voor de neus van Blanka Vlasic weg. België feest. In 1987 wipte de Bulgaarse Stefka Kostadinova over 2,09 meter, een wereldrecord dat nog steeds stand houdt. Mannen zouden geen mannen zijn mochten ze niet nog net iets hoger vliegen. In 1993 flopte de Cubaan Xavier Sotomayor over 2,45 meter. Ook dit wereldrecord houdt nog steeds stand. Voor wie plannen heeft om het Belgisch record van de tabellen te springen: Eddy Anijs ging op 26 mei 1985 in Gent over 2,36 meter. Stevige hoogtes voor mensen, zonder gebruik van hulpmiddelen maar vogels doen beter. Het wereldrecord staat op naam van een **Rüppels Gier** met een vlucht over 11.247 meter. Of deze recordhoogte nog zal worden verbroken, is maar zeer de vraag. De soort was ooit heel algemeen in gans Afrika maar kent de laatste decennia een enorme afname, vooral in westelijk Afrika. En ook de Aziatisch hoogvliegende gieren gaat het niet voor de wind. Indien er niet dringend maatregelen worden genomen om de veedrug Diclofenac van de markt te halen, zullen de meeste giersoorten binnen 10 jaar in Azië zijn uitgestorven. **Witruiggier** kent in India een jaarlijkse terugval van 40% en de populatie is er sinds 1992 met 99,9% verminderd. Hopelijk kan het tij voor deze hoogvliegers nog worden gekeerd. Een gouden raad voor Tia: hoed u voor Diclofenac!

WAARNEMERS (enkel die afkortingen die worden gebruikt in de rubriek)

DPE:	Dirk Peene
DHM:	David Herman
DVB:	Dominique Verbelen
FDS:	Frank De Scheemaeker
FEY:	Simon Feys
FWI:	Frederik Willemyns
GC:	Geert Carette
GVE:	Gunther Vergauwen
JBK:	Johan Buckens
JDB:	Johan Debuck
KDK:	Klaas Dekeyserel
KHE:	Kenny Hessel
MKA:	Machteld Kaesemans
PDH:	Paul D'hoore
PMR:	Philippe Martens
SDH:	Steven D'haese
WR:	Wim Rommel
WVG:	Wouter Van Gompel
WVT:	Wouter Vansteelant

Voor de verwerking van de broedvogelgegevens is het nu nog een beetje vroeg. Alle cijfertjes en getallen stromen vlotjes binnen en zullen, net als de voorbije jaren, weer worden verwerkt in een broedvogelrapport. Toch enkele opmerkelijke vaststellingen. **Braamsluiper** en **Grauwe Vliegenvanger** hebben er een behoorlijk desastreus jaar op zitten. Ook **Wielewaal** doedeljoede net iets minder dan in 2007. **Cetti's Zanger** en **Graszanger** blijven hun opmars doorzetten en ook **Baardmanneling** deed het bijzonder goed in Rietveld De Pelikaan. Of deze soort zal kunnen standhouden na het verdwijnen van dit broedhabitat is echter maar zeer de vraag. Laatste leukerds: een **Raaf** vloog op 1 juli over de Damse Vaart in Oostkerke richting Nederlandse grens. Een zingend mannetje **Roodmuis** hield zich op 15 juni goed verborgen in het struweelgedeelte van Rietveld De Pelikaan (GVE). Ook een **Orpheusspotvogel** verraadde zijn aanwezigheid door zijn typisch snelkwetterende zang op 4 juli in Blutsijde te Bredene (FEY). **Kruisbekken** 'kjepten' in lage aantallen vanaf 9 juni maar van een echte invasiegolf is zeker geen sprake.

d'oude stokerij

smaakvolle decoratiezaak in landelijke omgeving

*d'oude stokerij | Brugsesteenweg 10 | 8377 Nieuwmunster
tel 050 42 52 42 | www.doudestokerij.be*

*Open van 13.30u tem 18.30u
Gesloten op ma, di en feestdagen*